

Guds mäktiga verk

Luk 1:46-55; 1 Sam 2:1-10; Kol 1:15-20

These are dark times, there is no denying.

Det inledande orden av trolldomsminister Rufus Scrimgeour i en av de sista Harry Potter-filmerna hör hemma inte bara i fantasins värld. De är träffsäkra även i den verklighet vi lever i idag. Det råder ingen tvekan om att det är mörka tider med stora utmaningar. Corona-mörkret har sänkt sig över stora delar av världen och utmaningarna är stora. Men hur mörkt är mörkret egentligen? Hur stora är utmaningarna? Är de övermäktiga? Går det att tala om *Guds mäktiga verk*, som är söndagens tema, i dessa mörka tider? Vi får undersöka om det går idag. Vi får undersöka om det t.o.m. kan vara så att dessa mörka tider faktiskt kan hjälpa oss att bättre se Guds mäktiga verk ibland oss!

Virusspridningens hot mer eller mindre tvingar människor till en ofrivillig "retreat". Människor uppmanas att dra sig undan och begränsa de sociala kontakterna. En prövning för många, men kanske också något av en märklig gåva att frivilligt ta emot i tacksamhet. I kyrkans värld innebär retreat att man för en tid drar sig tillbaka för att lite extra utsätta sig för Guds röst, Guds tilltal, Guds närvaro. Retreaten hjälper människan att upptäcka Guds stilla viskning så att en lyhördhet kan tränas upp och bli naturlig även i den något mer brusiga vardagen.

Somliga verkar ha lättare för denna lyhördhet än andra, men för alla gäller att det är en gåva att underhålla, att ge utrymme för. Denna lyhördhet hör samman med reflektion, att stanna upp och särskilt notera vilka rörelser som finns i mitt liv. I vilken riktning förs jag och vad är det som för mig dit? En viktig del av reflektionen är att notera vad jag har att vara tacksam för och sätta ord på det i bön till Gud. Den uppmärksamme märker då att det finns en hel del att tacka för, även i mörka tider och när vi blir uppmärksamma på det blir mörkret något mindre mörkt och ljuset får utrymme att verka.

När vi upptäcker vad som är värt att tacka för och faktiskt gör det, då händer något viktigt med oss. Vi upptäcker att alla goda gåvors Givare är värd att hylla och ära, inte bara för det goda Han ger utan främst för den Han är. Tacksamhetens lovsång är vägen till Hans hjärta. Vi är alla kallade att sjunga den sången, vandra den vägen, även i mörka tider.

Idag möter vi någon som visar vägen. Vi möter Jesu Moder, Maria. En förebild i att sjunga tacksamhetens lovsång. Varför sjunger hon? Därför att hon har mött nåd. *Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig*, sade ängeln till henne (Luk 1:28b). Av nåd skulle Guds mäktiga verk uppenbaras i och genom henne. Det skulle innebära stora prövningar för henne, likväl var det förknippat med nåd och det var naturligt för henne att brista ut i lovsång.

Vi kallar den här dagen *Jungfru Marie bebådelsedag*. Egentligen infaller firningsdagen den 25 mars, men det är brukligt att fira den på en näraliggande söndag. Somliga väljer att kalla dagen *Våffeldagen*. Bebådelsedagens

traditionella mat skulle alltså kunna vara våfflor med sylt och grädde. Nu säger de belästa att ordet våffla är en sammandragning av uttrycket *vår fru*, som är en gammal hederstitel på Jungfru Maria.

Troligen var det den rikliga mängd ägg som hönsen värper vid denna årstid som gjorde våfflorna populära. Ägg var otillåten föda under fastan, men bebådelsedagen är en glädjedag och därför bryter den tillfälligt fastan. Av samma skäl återkommer äggen vid påsk när fastan är slut. De hör till glädjens högtid. Faktum är att vi i vår familj äter ägg i stort sett dagligen även i fastetid. Ägg är supermat som vi inte vill vara utan och som vi tar emot i stor tacksamhet. Vi väljer att ge utrymme för fastan på andra sätt. Men våfflor och ägg är inte det viktigaste den här dagen. Vi har att fokusera på annat.

Den 25 mars befinner vi oss nio månader före firandet av Jesu födelse. Nio månader före den historiska födelsen får en ung kvinna, förmodligen en tonårsflicka, ta emot ett budskap, *ett förebud*. Bebådelse betyder just förebud. Helig Ande skulle komma över henne och hon skulle bära den Högstes Son, Guds Son. Av nåd var hon utvald till detta, men hennes ja krävdes. *Jag är Herrens tjänarinna. Må det ske med mig som du har sagt* (Luk 1:38). Så löd hennes svar på förebudet.

Maria är medveten om att det som sker med henne inte är tack vare hennes präktighet och förtjänstfulla gärningar, nej, det är nåd: *Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig*. Till Guds nådefulla vilja med hennes liv finner hon det naturligt att säga ja, ett helhjärtat ja. Detta ja är anmärkningsvärt. Att som ung kvinna bli gravid under trolovningstiden (hon var trolod med Josef) och

hävda att ingen man var inblandad, var självfallet förenat med problem. Maria hade all anledning att oroas. Men oron är inte framträdande i hennes liv. Hennes *ja* däremot är det. Liksom hennes ödmjukhet.

När Maria fött sin son berättar några herdar om vad som sagts till dem om detta barn. Det är stora ord som sagts till dem. I allra högsta grad tillräckliga för att förvandla en ung moders stolthet till högmod. Men vad står det om henne? Det står: *Maria tog allt detta till sitt hjärta och begrundade det* (Luk 2:19). Att ta emot och begrunda, det är de ödmjukas väg. Och för den som begrundar Guds mäktiga verk är lovsången alltid nära.

När Maria några dagar efter ängelns besök hälsar på sin släkting Elisabet, som även hon blivit gravid på ett anmärkningsvärt sätt, är det inte en problemtygnd och orolig Maria vi möter. Och verkligen inte en högmodig sådan. Nej, det är en lovsjungande Maria vi möter. Hon väljer att fokusera på Gud och Hans löften, inte oron och frågetecknen kring den förunderliga graviditeten. Marias svar på Elisabets Andegivna ord är tacksamhetens lovsång. *Min själ prisar Herrens storhet, min ande jublar över Gud, min frälsare: han har vänt sin blick till sin ringa tjänarinna*. Så sjunger hon, så tackar hon. Hon är helhjärtad i sitt ja till att bli Guds mor. Hon är helhjärtad i sin lovsång. Därför är hon värd vår vördnad.

Från denna stund skall alla släkten prisa mig salig, sjunger hon. Hon förstår att det som sker med henne inte bara är till välsignelse för henne. Det är till välsignelse för hela världen. Därför är hon värd vår vördnad, vår aktning. Men i en värld där fallna människor huserar har Maria blivit en trätropunkt. Somliga tycker att hon får för stort

utrymme, andra tycker att hon får för lite och människor som borde förenas i kampen för det goda träter sinsemellan. Joel Halldorf skrev för flera år sedan i tidningen Dagen (21 mars 2014): *Maria blev en trätopunkt. Hon som är en bild för kyrkan får se hur hennes sons efterföljare strider om henne. Varje gång det sker går Symeons ord till henne i uppfyllelse: genom din egen själ skall det gå ett svärd.*

Det är djupt tragiskt att Jesu mor blivit en trätopunkt. Hon som fött Människosonen, som ska dra alla människor till sig (Joh 12:32), blir en trätopunkt. Joel anger en väg framåt: *Det är tillsammans med alla de heliga som vi förstår och kan vittna sant om tron. Katoliker har ibland brustit genom att dyrka Maria, medan protestanter felat genom att i vissa fall helt utelämna henne. Låt oss i stället uppfylla den bibliska profetian och tillsammans prisa henne salig!*

Hur kan vi då prisa henne salig? Ja, ett sätt kanske kan vara att gå på gång återvända till hennes lovsång och låta de orden hjälpa oss på traven i vår lovsång. Något som den världsvida kyrkan gjort under många, många år. I Marias lovsång får vi möjlighet att förenas i lovsången över Guds mäktiga verk och det är alltid det centrala. Kriser och prövningar kan föra människor samman, men det är när vi förenas i sann tillbedjan som vi fullt ut finner vår rätta plats i tillvaron. Förvisso är Maria värd vår vördnad därför att hon sa ett helhjärtat ja till Guds mäktiga verk i henne, men det är Guds verk som är det centrala. Maria är värd vår vördnad men endast Herren är värd vår tillbedjan, vår lovsjungande tillbedjan. I lovsången till Honom kan vi förenas.

Lovsången är en nyckel eftersom lovsång är den rimliga reaktionen när Gud avslöjar sina mäktiga gärningar för oss. Hanna brast ut i lovsång, Maria likaså. Mycket talar för att dagens episteltext var en tidig kristen hymn, alltså en lovsång om Kristi upphöjdhet. Även vi får brista ut i lovsång på det sätt som är naturligt för oss, särskilt i mörka tider. Skriftens ord, Hannas ord, Paulus ord, Marias ord, får vägleda oss i lovsången, men framför allt får vi bära fram oss själva som lovsånger till Guds ära. Hela vår varelse får utgöra ett enda stort tack till Honom som är värd vår tacksägelse, vårt tack och lov!

Vi kan idag alltså konstatera att lovsången har sin naturliga plats även i mörka tider. Guds mäktiga verk framträder i "den ofrivilliga retreaten". I den uppmärksamma reflektionen blir Guds verk tydligt. Med den ringa tjänarinnan får vi lovsjunga därför att vi vet hur dramat slutar. Vi vet att Han gör mäktiga verk med sin arm. Vi vet att livet besegrar döden. Vi vet att Guds immunförsvar besegrar alla virus. Därför sjunger vi vårt tack och lov. Och äter ägg. Amen.